

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΙΙΙ
Β' ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
Θέμα: Είναι αυτό που βλέπουμε?

Το αντιληπτικό και εννοιολογικό περιεχόμενο της αισθητικής μορφής.
Ψυχογεωγραφικά παιχνίδια. Περιπλάνηση

3^ο τμήμα
Υπ.Καθηγητής
Τάκης Κοζόκος – γλύπτης

Το blog του μαθήματος υπάρχει στην διεύθυνση:

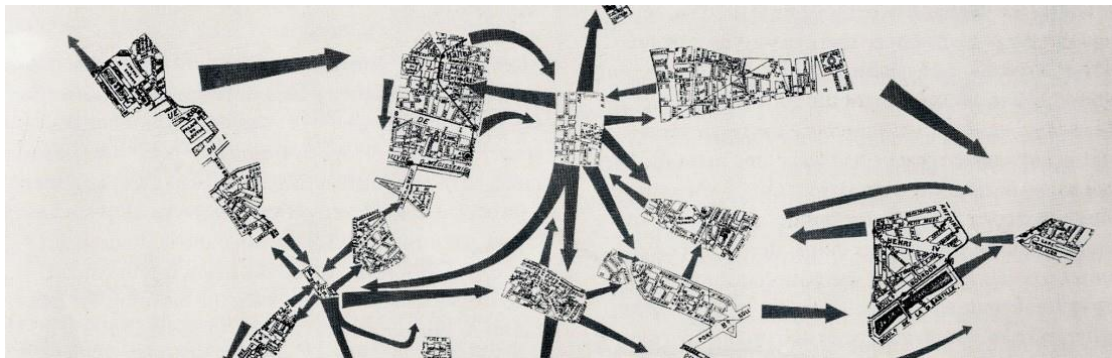
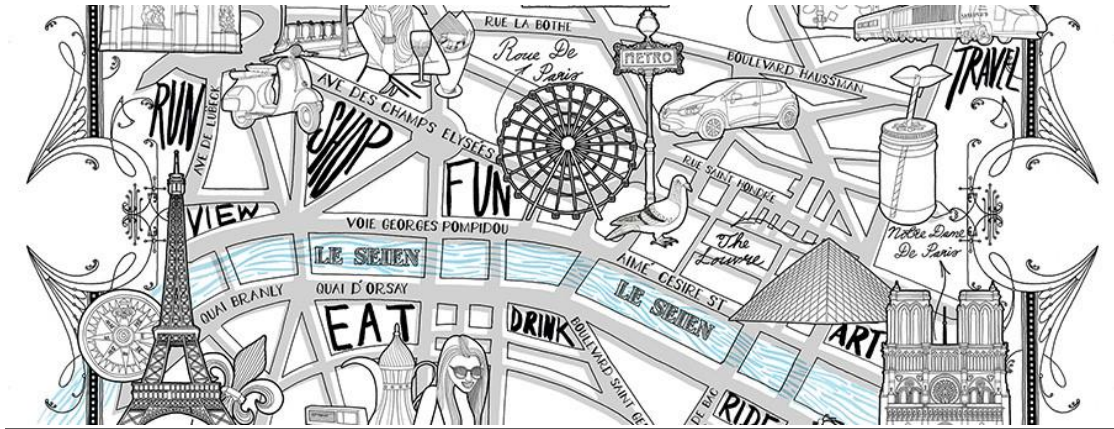
<http://www.blogeikastika.gr>

email takiskozokos@gmail.com
web www.takiskozokos.gr

5^{ες} Σημειώσεις Μαθήματος 2022-23

Το μάθημα είναι κατά βάση εργαστηριακό.
Οι σημειώσεις δίνονται για την ενθάρρυνση σας για περισσότερη έρευνα.

Τι θεάται ο άνθρωπος; Γενικώς αυτό που συμβαίνει.

Βρισκόμαστε ανάμεσα σε δυο κόσμους : έναν που δεν υπάρχει κι έναν που δεν αποδεχόμαστε.»

(από αριστερά) Guy Debord, Michèle Bernstein, Asger Jorn

«Κατ' αρχήν, πιστεύουμε ότι πρέπει να αλλάξουμε τον κόσμο. Θέλουμε την πλέον απελευθερωτική αλλαγή της κοινωνίας και της ζωής, στην οποία είμαστε εγκλωβισμένοι. Γνωρίζουμε ότι η αλλαγή αυτή είναι εφικτή μέσω κατάλληλων ενεργειών» (Guy Debord).

Η Καταστασιακή Διεθνής (Καταστασιακοί ή Σιτουασιονιστές) ήταν μία κίνηση ριζοσπαστών καλλιτεχνών και θεωρητικών που έδρασαν στη Γαλλία την περίοδο 1957-1972.

Η ομάδα περιελάμβανε στους κύκλους της περισσότερα από πενήντα άτομα από διάφορα πεδία, καλλιτέχνες, ζωγράφους, θεωρητικούς, φιλοσόφους, συγγραφείς, αρχιτέκτονες κ.ά.

<http://www.artmag.gr/art-history/art-history/item/5154-situationists>

-adminotov

*Εντός του ιδραγματικά ανεστραμμένου κόσμου,
το αληθινό είναι μόνο μια στιγμή του ψεύδους.*

Guy Debord

Η Κοινωνία του Θεάματος

ο θεατής ως αιχμάλωτος πολέμου

https://www.youtube.com/watch?v=0lqXJa9_3hU&list=PL3ysFDc5h09EkHuCLQca4sJ5QpQfBXWUO&index=1

Οι θεωρίες του Γκυ Ντεμπόρ προσπαθούν να περιγράψουν το πνεύμα εκμοντερνισμού της ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας της καθημερινότητας από τις οικονομικές δυνάμεις όπως αυτές μετασχηματιζόταν στη μεταπολεμική Ευρώπη και γενικότερα στον δυτικό κόσμο.

<https://vimeo.com/203413489>

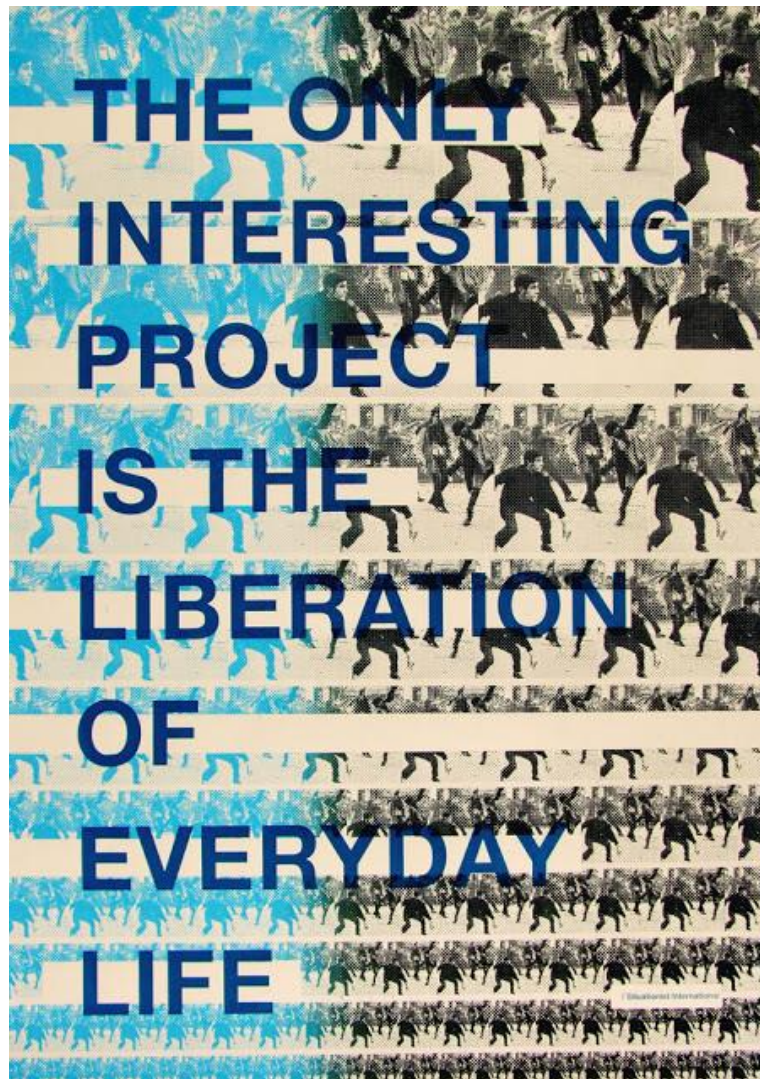
*Το θέαμα δεν είναι σύνολο εικόνων
αλλά μια κοινωνική σχέση ατόμων
διαμεσολαβούμενη από τις εικόνες.*

The Situationist International

(full documentary)

<https://www.youtube.com/watch?v=ncH0-q9OXco>

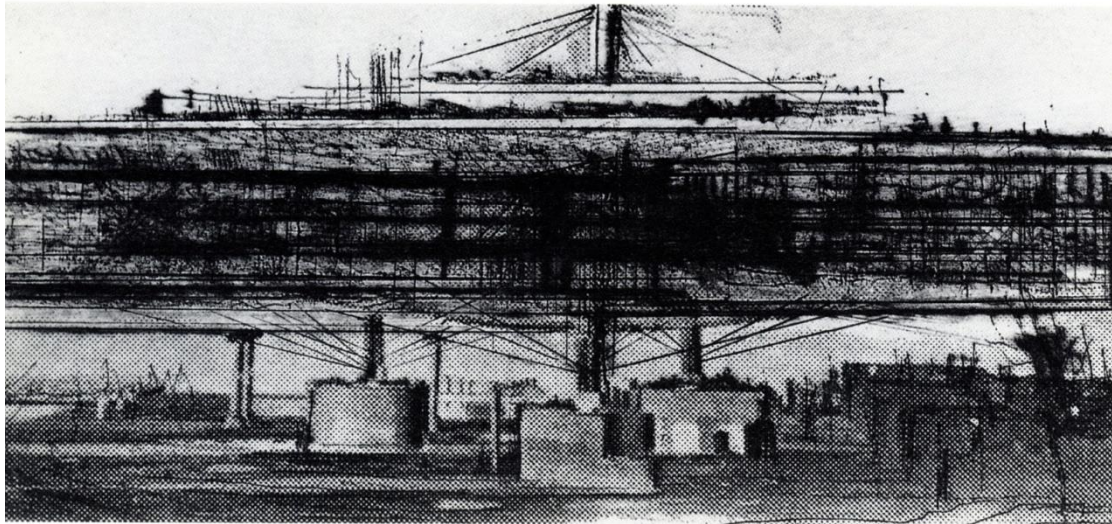
ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΟΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΗ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ

SI Internationale ... και συνθήματα των **καταστασιακών** ...

Η αρχιτεκτονική κινητικότητα ως το ανάλογο της κοινωνικής κινητικότητας.

https://historytheory6blog.files.wordpress.com/2016/03/ceb7cf846_situationists_k_tsiambaos.pdf

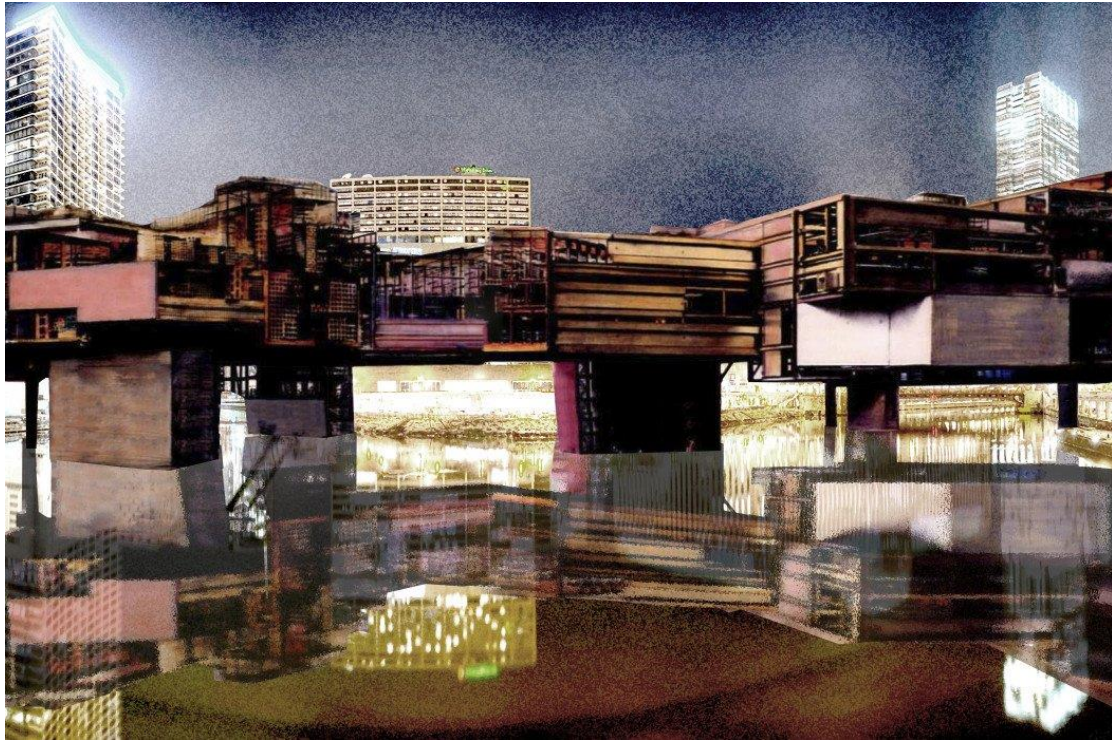
το παράδειγμα του Constant

Μια νομαδική πόλη

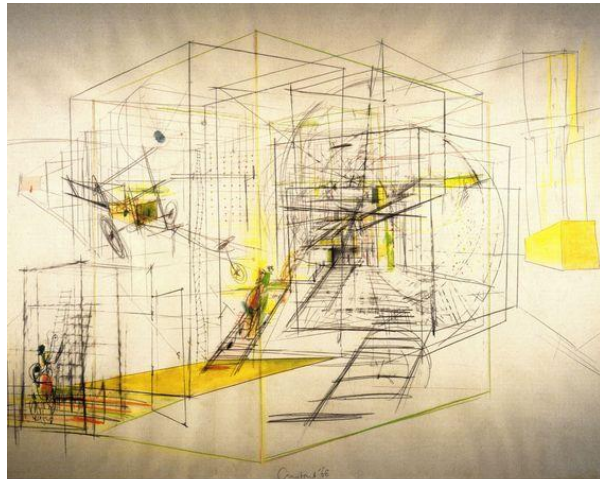
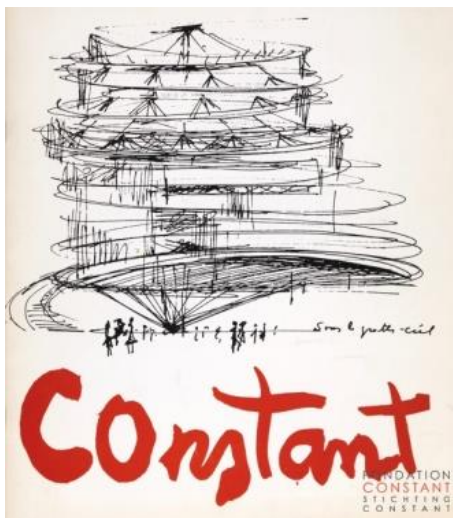
New Babylon.

<http://www.toperiodiko.gr/new-babylon/#.XewcfpMzYkl>

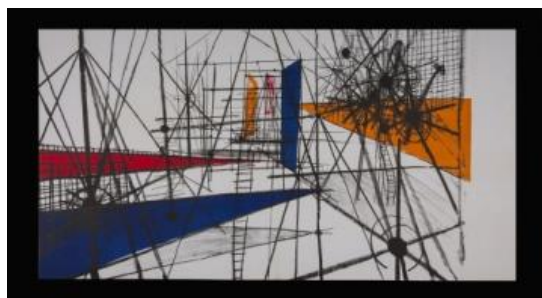
Όπως αναφέρει ο **Lebbeus Woods**, η *Νέα Βαβυλώνα* θέτει πολλά ερωτήματα που μας αφορούν άμεσα. Ποιον ρόλο μπορεί να παίξει η αρχιτεκτονική στην κοινωνική και την πολιτική αλλαγή; Ποιον ρόλο θα έπρεπε να πάρει ο αρχιτέκτονας στην απόφαση για την κατεύθυνση και τον χαρακτήρα της αλλαγής; Πόσο σημαντικός είναι ο σχεδιασμός τού χώρου για το σύνολο της ανθρώπινης δραστηριότητας; Μπορεί ο σχεδιασμός να «αλλάξει τον κόσμο»;

Η Νέα Βαβυλώνα είναι η σχεδιασμένη εφαρμογή του πλαισίου που οι καταστασιακοί έθεσαν μέσω της ενιαίας πολεοδομίας. Σχεδιάστηκε από τον Constant, ο οποίος οραματίστηκε μέσα σε αυτή μία νέα μορφή κοινωνίας και κατοίκησης.

Schets voor een mobilie labyrinth (Sketch for a mobile labyrinth), 1968
Pen, watercolor, and crayon on paper
39 3/8 x 49 1/4 in. (100 x 125 cm) •
Constant Museum, Utrecht (in collaboration with the Stichting Constant)

<https://www.pinterest.com.au/pin/33636328450041732/?lp=true>

Σχηματικά, η Νέα Βαβυλώνα, είναι ένα δίκτυο τομέων (που εκτείνεται σε πάνω από 10 ή 20 εκτάρια) σε ύψος 15-20m πάνω από έδαφος στηριγμένο σε pilotis. Στο έδαφος, ένα δεύτερο δίκτυο, η κυκλοφορία. Η ιδέα είναι ότι η επιφάνεια της γης παραμένει ελεύθερη και χρησιμοποιείται για τις επίγειες συγκοινωνίες, την αγροτική εκμετάλλευση, την άγρια φύση και τα ιστορικά μνημεία. Οι τομείς, σε δεύτερο επίπεδο, θα υποδέχονται τη ζωή της πόλης και, σε ένα τρίτο επίπεδο, τα δώματα των τομέων θα χρησιμοποιούνται για τις εναέριες συγκοινωνίες. Ο Constant χαρακτήρισε αυτόν τον τρόπο εξάπλωσης ως «μία νέα επιδερμίδα που καλύπτει τη γη και πολλαπλασιάζει το χώρο διαβίωσης». «Ο τομέας, η βασική μονάδα του δικτύου της Νέας Βαβυλώνας, στην απλούστερη μορφή του, ενσωματώνει έναν αριθμό από υπερτιθέμενους οριζόντιους χώρους συνδεδεμένους, μεταξύ τους και με το έδαφος, με κατακόρυφα στοιχεία και έναν ή περισσότερους καθορισμένους πυρήνες για τις εγκαταστάσεις». Οι τομείς, στο μεγαλύτερο μέρος τους, ήταν τεχνητά φωτισμένοι και οι κλιματολογικές συνθήκες (ένταση φωτός, θερμοκρασία, υγρασία, αερισμός) τεχνητά ελεγχόμενες. Οι μεταβολές τους γίνονταν από τους κατοίκους με σκοπό τις μεταμορφώσεις του περιβάλλοντος και την εναλλαγή ατμοσφαιρών.

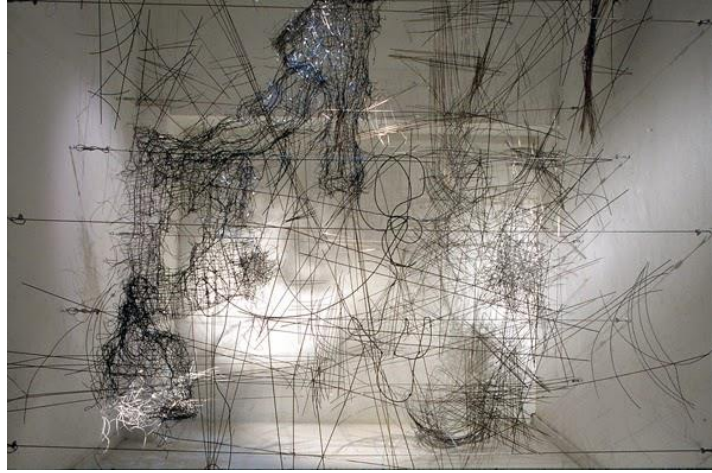
Η τεχνολογία χρησιμοποιείται στο έπακρο, εξελιγμένη σε βαθμό που ξεπερνά αυτό που θα λέγαμε «τεχνολογία αιχμής» της εποχής. Ο Constant έχει οραματιστεί εφαρμογές και αυτοματισμούς που τότε βρίσκονταν ακόμα στη σφαίρα της φαντασίας. Στη βάση του συλλογισμού του Constant βρισκόταν το ότι «ο αυτοματισμός όλων των χρηστικών, επαναλαμβανομένων δραστηριοτήτων απελευθερώνει την ενέργεια που θα μπορεί εφ εξής να διοχετευθεί σε άλλες

δραστηριότητες». Έτσι, η χρήση της τεχνολογίας για την αυτοματοποίηση της παραγωγής –σε συνδυασμό με τη συλλογική ιδιοκτησία της γης και των μέσων παραγωγής- διαμόρφωναν τις δύο προϋποθέσεις που, πληρούμενες, θα διασφάλιζαν την πλήρη ελευθερία του ατόμου, ικανή και αναγκαία συνθήκη για την ελεύθερη ανάπτυξη των δημιουργικών του ικανοτήτων. Σύμφωνα με τον Constant, αυτές είναι οι δύο απαραίτητες προϋποθέσεις που θα απελευθερώσουν τον άνθρωπο από τα δεσμά της καθημερινότητάς του, εξοικονομώντας ενέργεια ώστε αυτός να ασχολείται μόνο με δημιουργικές δράσεις. Απολαμβάνοντας μέσω της ελευθερίας χρόνου και χώρου μία ζωή αφιερωμένη στην ελεύθερη έκφραση της δημιουργικότητας και στη συνάντηση και την ανάκτηση της σημαντικότητας για τους καταστασιακούς σχέσης αλληλεπίδρασης μεταξύ των ανθρώπων.

Η αρχιτεκτονική για τους Καταστασιακούς αποτελούσε το αποκορύφωμα της θεμελίωσης της τέχνης στη ζωή, ενώ οι δημιουργικές πρακτικές που προαναφέρθηκαν φιλοδοξούσαν αφενός να καταργήσουν την καθιερωμένη πολεοδομία, αφετέρου να διαμορφώσουν τις προϋποθέσεις, ώστε το αστικό περιβάλλον να λειτουργεί ενοποιητικά όχι μόνο χωρικά, αλλά και κοινωνικοπολιτικά. Η δράση τους επηρέασε την πολιτική γραμμή της Αριστεράς και των αναρχικών καθώς και τα γεγονότα που ξέσπασαν τον Μάιο του 68 στην Γαλλία.

Το σύνολο σχεδόν της βασικής εργογραφίας των καταστασιακών έχει μεταφραστεί στα ελληνικά, και ένας από τους υπεύθυνους γι' αυτό, είναι ο Γιάννης Ιωαννίδης, αν θέλετε να δείτε τις «πολιτικές» διαστάσεις του κινήματος έως σήμερα ανοίξτε το επόμενο link.

Καταστασιακή Διεθνής (Μια Συζήτηση Με Τον Γιάννη Ιωαννίδη)

Στην παρακάτω εκτενή συνέντευξη εκθέτει με απλό και όμορφο τρόπο τα βασικά σημεία της ιστορικής πορείας του κινήματος. Ο ίδιος άλλωστε πέρα από τις μεταφράσεις, έχει γράψει αρκετά πάνω σε βασικές ζητήματα που ανέπτυξαν οι καταστασιακοί όπως π.χ. *Η κοινωνία του θεάματος σήμερα, Χρόνος και υποκείμενο στον Ντεμπόρ,*

<https://www.youtube.com/watch?v=xaLnwPKdlhY>

Όλες οι εργασίες παραδίδονται σε ψηφιακή μορφή.

Περισσότερες πληροφορίες και Νέα για το μάθημα υπάρχουν στο blog του μαθήματος : www.blogeikastika.gr

Video επιλογές

Ταινίες.
Ντοκιμαντέρ:
Προτάσεις για videos σχετικά με το θέμα.

Le Flaneur : In Walter Benjamin Shadow

<https://www.youtube.com/watch?v=H7eT-qNDw6M>

Links

Δέκα ημέρες ριζοσπαστικών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, μια συνάντηση δεκάδων Ελλήνων και ξένων δημιουργών που μας καλούν να επανακατοικήσουμε την δημόσια σφαίρα της Αθήνας. Από τη Στέλλα Χαραμή

<https://www.monopoli.gr/2015/05/14/promotional-items/theater-promo-items/137737/fast-forward-festival-2-h-technh-toy-dhmosioy-chwroy/>

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ

Συμμετοχές 2014

Αγγίζοντας τον ψυχισμό του περιπλανητή στην Παλιά Πόλη Χανίων.

https://www.youtube.com/watch?list=UU4GVXxSSY_g7SnYyLPh0Ukw&time_continue=53&v=vwZ1bqvOzLc

<https://www.greekarchitects.gr/gr/%CF%83%CF%85%CE%BC%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%B5%CF%82-2014/13414-feeling-the-city-id9752>

Καταστασιακή διεθνής: για αρχιτέκτονες.

Επιβλέποντες: Γεώργιος Γυπαράκης. Σπουδαστές: Χατζηφώτη Όλγα. Χρυσανθοπούλου Χριστίνα. 2011 ΕΜΠ

https://www.academia.edu/37956327/%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%97_%CE%94%CE%99%CE%95%CE%98%CE%9D%CE%97%CE%A3_%CE%B3%CE%B9%CE%B1_%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CF%84%CE%AD%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CF%82

Ψαρράς Βασίλης, Neo-Flaneur: Καλλιτεχνική Χαρτογράφηση των Αστικών Non-Places και New Media Arts, Ημερίδα «Τόποι Θηλυκότητας/Προς μια νέα χαρτογράφηση», Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, Φεβρουάριος, 2011

https://www.cact.gr/uploads/files/eoflaneur-bill_psarras_teliko.pdf

Ερευνητικές εργασίες

- Δασκαλάκη Κ., Ζαπανιώτης Φ., Ίχνος, διάλεξη ΕΜΠ, 2010
- Κριμίζη Σοφία, Ο Baudelaire και ο Benjamin στο Παρίσι του μετακινούμενου χρόνου, διάλεξη, ΕΜΠ, 2008
- Λάζου Χριστίνα, Νικολαΐδου Αλεξάνδρα, Ραχιώτη Αγγελική, Η διαχρονική επιθυμία της περιπλάνησης_ αποτυπώνοντας τα βήματα του flâneur, ΕΜΠ, 2013

- Λιονουδάκη Χριστίνα, Ψυχογεωγραφία_ το αστικό μέλλον μέσα από την ανάγνωση της Πόλης Εμπειρίας, Πολυτεχνείο Κρήτης, 2011
- Ουρανός Ζαχαρίας, Η περιπλάνηση σαν μέθοδος αστικής εξερεύνησης και η χαρτογράφηση του εφήμερου, Πρόγραμμα μεταπτυχιακών Σπουδών, Κατεύθυνση Α, Πολυτεχνείο Κρήτης, 2015

Situationist International Anthology

<http://www.bopsecrets.org/SI/index.htm>

Βιβλιογραφία

- Augé Marc, Για μια Ανθρωπολογία των Σύγχρονων Κόσμων, μετάφραση: Δ.Σαραφείδου, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1999
- Heidegger Martin , Είναι και Χρόνος, μετάφραση: Γιάννης Τζαβάρας,τομ.1, 2,εκδ. Δωδώνη,1985
- Heidegger Martin, Χτίζουμε, Κατοικούμε, Στοχαζόμαστε, εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα 2008
- Λέφας Παύλος, Αρχιτεκτονική και κατοίκηση από τον Heidegger στον Koolhaas , εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα 2008
- Στεφάνου Ιουλία, Στεφάνου Ιωσήφ, Περιγραφή της εικόνας της πόλης, Εκδόσεις Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Αθήνα, 1999
- Noberg-Shulz Christian, Genius Loci: Το πνεύμα του τόπου, για μια φαινομενολογία της αρχιτεκτονικής, Φραγκόπουλος Μίλτος (μετάφραση), πανεπιστημιακές εκδόσεις Ε.Μ.Π, Αθήνα, 2009
- DEBORD GUY, Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ, μετάφραση: ΜΠΑΜΠΑΣΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ-ΙΚΑΡΟΣ, εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ 2016
- Benjamin Walter, Δοκίμια για την Τέχνη, μτφ. Δ. Κούρτοβικ, Αθήνα: Κάλβος, 1978
  - «τι είναι Λετρισμός» Γκυ Ντεμπόρ, μτφ: Αλέξανδρος Ζαγκούρογλου, εκδόσεις Ελεύθερος τύπος.
    - Constant Nieuwenhuis Νέα Πολεοδομία (1966), Free Download

<https://docplayer.gr/46062438-Provo-9-constant-nieuwenhuis-nea-poleodouia-1966.html>

News

μα πάντα ενδιαφέρουσα επίσκεψη στο ...

<http://www.ted.com/topics/architecture>

ΤΕΛΟΣ

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του
διδάσκοντα. - email: takiskozokos@gmail.com